

KAP 2020+
Konzultáció a Közös Agrárpolitika reformjáról Hargita megyében

A) A konzultáció célja, eredményei

A konzultáció három, egymással összefüggő célt valósított meg:

- i) tájékoztatás, felkészülés a 2021-2027 programozási időszak vidékfejlesztési rendszerének új szempontjaira az új információk korai (négy év) átadása: **MEGFELELŐBB FELKÉSZÜLÉS;**
- ii) a megszólított szereplők (önkormányzatok, kistérségek, LEADER, tervezők, NGO-k) tudatos és aktív szerepvállalásának erősítése: **PASSZÍV SZEREPLŐBŐL AKTÍV ALAKÍTÓVÁ** váljanak a célcsoport tagjai;
- iii) a vidékfejlesztési politika olyan alakítása, ami kedvez az erdélyi megyékben élő vidékieknek, reagál a közösen beazonosított fontos témákra: **DEMOGRÁFIAI, KLIMATIKUS ÉS GAZDASÁGI KIHÍVÁSOK** kezelése és adott esetben előnnyé változtatása.

Az EU intézményei közül jelenleg az Európai Régiók Bizottsága áll ki a leghatározottabban a vidékfejlesztés önkormányzati és közösségi elemeinek fenntartása, sőt, erősítése mellett, ugyanakkor a Parlamentben is jelen van ez az irány, ezért elsősorban ebben a két intézményben lehet képviselni a közösen megfogalmazott javaslatokat.

A konzultáció értelmezése szerint az **EGYSZERŰSÍTÉS** elsősorban azt feltételezné, hogy a pályázati rendszer ne a vesszők és iktatószámok vég nélküli és formális összehasonlítását jelentse, hanem pl. az alapinfrastruktúra és az alapszolgáltatások kialakítása egy kvázi automatikus rendszer alapján legyen igényelhető, és a hangsúly a részletes, igényes, hatékony tervezésre kerüljön.

Az **ARÁNYOSSÁG** és a **SZOLIDARITÁS** elveit egymás összefüggésében úgy kell alakítani, hogy az első pilléren belül a kis és a nagy gazdaságok testreszabott rendszerhez férjenek hozzá, azaz a nagyok elsősorban pénzügyi eszközöket érjenek el, míg a kis gazdaságok esetében a jövdelempótlás és -kiegészítés legyen meghatározó.

A KAP **IRÁNYÍTÁSÁNAK REFORMJA** Romániában elsősorban a megyei koordinációval és stratégiai tervezéssel is erősíthető térségi, kistérségi együttműködések és kezdeményezések

KAP 2020+
Konzultáció a Közös Agrárpolitika reformjáról Hargita megyében

előnyben részesítését kell jelentse (infrastruktúra, gazdaság, közösség és környezet esetén egyaránt) – de ennek „felülről” is kell érkeznie: a Bizottság és a főigazgatóságok által kiadott, hivatkozható dokumentumokban, iránymutatásokban.

A konzultációs folyamat további fontos része egy megyei léptékű reprezentatív mezőgazdasági felmérés, amely méri az EU-s vidékpolitika eddigi hatásait is, a gazdálkodók terveit, életminőségét, elvárásait egyaránt.

A konzultáció előzetes eredményeit a Romániai Magyar Demokrata Szövetség kezdeményezésére a szövetség minden területi szervezete megkapta és több hozzászólás is érkezett – ebben az értelemben a Hargita megyében megvalósított konzultáció országos legitimitással is rendelkezik.

B) Hozzászólások tematikus csoportosítása

1. KÖZVETLEN KIFIZETÉSEK, PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (I. pillér)

- 1.1. nem szabad elengedni a kis gazdaságok kezét, a kifizetések reálértéke nem csökkenhet
- 1.2. 2007-ben a nyugati szint 1/5-e volt a romániai direkt kifizetés, most is mindössze ½ - igazságtalanság lenne most visszalépni a rendszertől, akár csak részlegesen is
- 1.3. megfelelő eszközválasztásra van szükség: a kis gazdaságok meg kell hagyni a direkt kifizetéseket, míg a nagyoknál ezt teljesen meg lehet szüntetni – pénzügyi eszközökkel helyettesítve; a kategória-határokat tagállamonként, vagy regionális szinten kell megállapítani, a termelő reális gazdasági mértének függvényében
- 1.4. meg kell vizsgálni alternatívaként a kifizetési rendszerben a prémium-rendszer és a természetvédelmi eredményhez kötött ösztönzők részesedésének növelését
- 1.5. támogatni kell a kis gazdaságokat abban, hogy növeljék a gazdasági méretüket, amennyiben ez nem jár a környezeti és biodiverzitással kapcsolatos vállalások, célok kárára

KAP 2020+
Konzultáció a Közös Agrárpolitika reformjáról Hargita megyében

- 1.6. nem a mennyiségben, hanem a minőségben, a hagyományos termékekben és a biotermelésben tudnak versenyezni, erre kell koncentrálni a fejlesztési forrásokat, ebben van a jövő, és a biztosabb megélhetés – lehetőséget látunk a helyi specifikumok megjelenítésében, beleértve a Natura 2000 területről származó alapanyagokból, vagy ilyen területeken készült élelmiszerek, hús- és tejtermékek követhető és ellenőrzött eredet- és helymegjelölését
- 1.7. egyértelműsíteni kell a közbirtokosságok szövetkezeti és nem nagyvállalati jellegét a támogatások összefüggésében

2. VIDÉKFEJLESZTÉS (II. pillér)

- 2.1. nagyon sok területi igazgatási egység nem arra pályázik, amire szükség van, hanem amire pályázni lehet
- 2.2. továbbra is szükség van a területi igazgatási egységek beruházásainak támogatására
- 2.3. a LEADER-ben biztosítani kell, hogy a helyi gazdák jussanak támogatáshoz, akár a közszéfera támogatásának csökkentésével is
- 2.4. a LEADER-ben fontos lenne a bürokrácia jelentős csökkentése, és a megpályázható források értékének jelentős növelése
- 2.5. szubszidiált rendszerre van szükség: nem központi, hanem regionális, megyei, térségi tervezésre és optimalizálásra: ennek jó eszköze a LEADER és a megyei koordináció
- 2.6. segíteni kell a vidéki idősek és a szegények mobilitási lehetőségeit
- 2.7. meg kell teremteni az idősgondozás vidéki kereteit, beleértve az egészségügyi rendszer ilyen jellegű bővítését is
- 2.8. a LEADER/CLLD megközelítés alkalmazásával kell a teljes EMVA-forrás legalább 20%-át tervezni
- 2.9. a LEADER/CLLD alkalmassá tehető három, egymást kiegészítő szerep ellátására:
 - 2.9.1. *közösségfejlesztési és együttműködési kis projektek animálása és támogatása*
 - 2.9.2. *más szakpolitikai területekhez tartozó (pl. megújuló energiák, környezetvédelem, stb.) innovációk és stratégiai tervezés segítése (innovációtranszfer és technikai segítségnyújtás)*

KAP 2020+
Konzultáció a Közös Agrárpolitika reformjáról Hargita megyében

2.9.3. kifizetési ügynökségi, közreműködő szervezeti szerep akár országos programok, felhívások helyi kezelésére, ellenőrzésére, ahol erre megfelelő kapacitások rendelkezésre állnak vagy megteremthetők

2.10. a LEADER-ben a térségek közti együttműködés és EU-n belüli tapasztalatcsere, tanulmányutak, stb. rendszerét az ERASMUS+ mintájára kell átszervezni

2.11. erősíteni kell azokat a támogatási forrásokat, amelyeket az akár informális együttműködések erősítik, különösen a megújuló energiák hasznosítása, a termékek marketingje és a termékfejlesztés terén

3. TERVEZÉS, IRÁNYÍTÁS

3.1. egyszerűsített engedélyezési-tervezési eljárás szükséges a kis értékű projektek esetében

3.2. a pályázatok előkészítéséhez szükséges költségvetési forrásokat biztosítani kell

3.3. csökkentendő a központosítás a rendszerben

3.4. a pályázati rendszerben a tervek flexibilitása hiányzik

3.5. túlzottan rövidek a határidők, ami rontja a tervek minőségét

3.6. a tulajdonjogi helyzet tisztázása még a közberuházások esetén is problémát jelent

3.7. a településrendezési szabályozók kvázi ex lex helyzetet teremtenek

3.8. az árvízvédelmi szabályoknak való megfelelés jelenleg lehetetlen

3.9. a források korlátozottsága miatt egymáshoz nem illeszkedő, nem bővíthető részprojektek valósulnak meg

3.10. javasolt a komplex programokon alapuló megközelítés, azaz nem egy-egy pontszerű beruházás támogatása

3.11. fejleszteni kell a helyi és kistérségi szervezetek kezdeményező és végrehajtó kapacitását, ehhez forrásokat kell biztosítani

3.12. megyének fontos szerepe van a helyi és kistérségi fejlesztések koordinációjában és segítésében – ezt a szerepet támogatni kell

3.13. az egyszerűsítés fontos eszköze lenne, ha az alapvető infrastruktúra megteremtése nem pályázandó, hanem direkt módon lenne odaítélhető

3.14. a térségi együttműködés a közműfejlesztési beruházások tervezésének és megvalósításának megfelelőbb szintje, mint a regionális és a helyi

KAP 2020+
Konzultáció a Közös Agrárpolitika reformjáról Hargita megyében

- 3.15. meg kell teremteni a megyei vidékfejlesztési intézményrendszer állandóságát, és az intézményrendszerben a megyei irodák szerepét kell erősíteni, a regionális központok ellenőrző, koordináló szerepének megtartása mellett

4. KÖRNYEZET, BIODIVERZITÁS

- 4.1. elérhetővé kell tenni a Natura 2000 támogatásokat a mezőgazdaságban is, beleértve a gyepterületeket is
- 4.2. átlátható, felxibilis, egyszerű kártalanítási, kompenzációs rendszerre van szükség a vadkárak és a klimatikus kitétség esetében is
- 4.3. a zöldítés és a későbbi klíma-adaptációs, stb. rendszerek esetén a helyi sajátosságokat kell figyelembe venni
- 4.4. segíteni kell a gazdálkodókat és a vidéki vállalkozókat abban, hogy a Natura 2000 és magas természeti értékű területekkel kapcsolatos kedvező hatások is megjelenjenek – szaktanácsadással, humán tőke képzéssel egyaránt

5. KÖZBESZERZÉS

- 5.1. a közbeszerzési rendszer kontraproduktív, sokszor aberrációkat tartalmaz
- 5.2. a közbeszerzési szabályok nincsenek tekintettel a tervezési, építési igényességre és a tervek minőségére

6. KRITIKUS

- 6.1. bizonytalan a 2014-2020-as időszak is az EMVA-pályázatok szempontjából
- 6.2. fenntarthatatlan, hogy a támogatás egyre nagyobb hányada visszaáramlik a nyugati tagállamokba
- 6.3. egyszerűsíteni kell az eljárásokat
- 6.4. a közegészségügyi szabályok az állattartás hagyományos falusi megoldásait veszélyeztetik
- 6.5. a pontozási rendszer a városias, urbanizáltabb községeket segíti, így a problémákat nem kezeli